

www.MinisterieVanPropaganda.org

Het veiligstellen van de vrede - opperste gebod in het handelen van de DDR

Rede van de minister
van buitenlandse zaken van de DDR,
Oskar Fischer,
op de Madrileense conferentie

Documenten over de politiek van de Duitse Democratische Republiek

3/1983

**Het veiligstellen
van de vrede -
opperste gebod
in het handelen
van de DDR**

Rede van de minister
van buitenlandse zaken van de DDR,
Oskar Fischer,
op de Madrileense conferentie

Panorama DDR – Persbureau voor het buitenland B. V.
DDR - 1054 Berlin, Wilhelm-Pieck-Strasse 49
Uitgeverij: Zeit im Bild
DDR - 8012 Dresden, Julian-Grimau-Allee
Printed in the German Democratic Republic
by Grafischer Grossbetrieb Völkerfreundschaft Dresden
3261 - 10

Geachte voorzitter,

Staat u mij toe aan het begin van mijn toespraak de regering en het volk van Spanje oprecht te danken.

De gastheren van de 'Madrileense conferentie' hebben voor uitstekende werkomstandigheden gezorgd. Deze dank geldt ook voor de executief-secretaris van de conferentie, ambassadeur Perez Hernandez, evenals zijn medewerkers.

De Europese alsook de internationale publieke opinie richten in deze dagen in bijzondere mate de ogen op de Spaanse hoofdstad. Dit komt voort uit de bezorgdheid om hetgeen in de jaren zeventig in Europa is bereikt en uit de hoop dat hier de basis kan worden gelegd voor een gunstige toekomstige ontwikkeling. Dat is een logische zaak. De volkeren in Europa en in de hele wereld hebben de resultaten van de ontspanning leren kennen en waarderen. Ze zijn daarom zeer diep verontrust over het groeiende oorlogsgevaar, dat uitgaat van degenen die zich richten op bewapening, confrontatie en een politiek van de sterkste, om militair overwicht te behalen.

Met het afsluiten van de Madrileense conferentie verbindt zich de hoop op de levenskracht van de ontspanning, en de kans om haar vooral door vertrouwen- en veiligheidwekkende maatregelen en door ontwapeningsstappen nieuw leven in te blazen. Namens de Duitse Democratische Republiek en haar volk verklaar ik: Wij willen met al onze buurlanden in duurzame vrede leven. Evenals andere volken op dit continent hebben wij de verschrikkingen van twee wereldoorlogen met miljoenen slachtoffers meegemaakt. De les uit dit bloedige verleden werd getrokken. Het opperste gebod van al ons handelen en van onze politiek is alles te doen opdat er van Duitse bodem geen oorlog meer uitgaat. Artikel 6 van de grondwet van de DDR bepaalt dat de buitenlandse politiek gericht moet zijn op vrede, op het begrip tussen de volkeren en op veiligheid.

Als het lukt met het afsluiten van deze conferentie de ontspanning in Europa nieuwe impulsen te geven, als het lukt om de poort naar bewapening en bewapeningswedloop te sluiten, dan zouden niet alleen de Europese volkeren erbij winnen. Want hier zouden alle volken bij gebaat zijn. Dat geldt voor crisisgebieden zoals het Middellandse-Zeegebied en het Nabije en Midden-Oosten, die politiek en historisch nauw met het lot van Europa verbonden zijn, evenals voor de volkeren van Azië, Afrika en Latijns-Amerika.

Opdat deze doelstelling geen vrome wens blijft, maar tastbare, voelbare werkelijkheid wordt, moet er veel gedaan worden en onmiddellijk gehandeld worden: op de eerste plaats moet een nieuwe ronde in de nucleaire bewapeningswedloop verhinderd worden. De stationering van nieuwe Amerikaanse middellange-afstandsraketten in West-Europa werpt nu al haar schaduw op de internationale betrekkingen, ook op het resultaat van deze conferentie in Madrid.

De Duitse Democratische Republiek is van mening dat de voorstellen van de Sowjet-Unie en de initiatieven die de algemeen secretaris van het centraal comité van de CPSU en voorzitter van het presidium van de Opperste Sowjet, Joeri Andropow, kortgeleden in zijn Prawda-interview voorgesteld heeft om een wederzijds aanvaardbare overeenkomst over de nucleaire middellange-afstandswapens, gebaseerd op het principe van gelijkheid en gelijke veiligheid, bevorderen. Deze nieuwe tegemoetkoming verlangt een constructief antwoord. Dit antwoord moet nu bij de Geneefse onderhandelingen, die in een beslissende fase zijn gekomen, gegeven worden. Resultaten in Genève zouden niet alleen de betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten ten goede komen, ze zouden ook uiterst belangrijk zijn voor vrede en veiligheid op wereldniveau.

Geachte voorzitter,

De DDR heeft zich in zijn antwoord op het Zweedse voorstel voor het creëren van een van nucleaire gevechtswapenvrije zone op de scheidslijn tussen Navo en het Verdrag van Warschau bereid verklaard, daarvoor, uitgaande van het principe van gelijkheid en gelijke veiligheid, haar hele territorium ter beschikking te stellen. Zullen echter toch de plannen van de Navo worden gerealiseerd en wordt met de stationering van de raketten begonnen, dan wordt het oorlogsgevaar voor de Europese landen bedreigend vergroot. De betrekkingen tussen Oost

en West zullen onvermijdelijk worden bemoeilijkt. De vaststelling van de algemeen secretaris van het centraal comité der SED en voorzitter van de staatsraad der DDR, Erich Honecker, op de conferentie in Helsinki dat de garantie van de veiligheid van de Europese staten de samenwerking is en dat onveiligheid daarentegen de basis voor alle samenwerking ondergraaft, heeft niets, maar dan ook niets aan actualiteit ingeboet; integendeel.

Op de tweede plaats moet de kans, die met het samenroepen van een conferentie over vertrouwen- en veiligheidvormende maatregelen in Europa geboden wordt ter vermindering van de militaire confrontatie en voor het afbouwen van wantrouwen en voor de overgang tot effectieve ontwapeningsstappen, benut worden. Dat gebiedt een constructieve benadering, die de legitieme veiligheidsbelangen van een ieder respecteert.

Het verbiedt het misbruiken van deze en andere onderhandelingsmogelijkheden als dekmantel waaronder verder bewapend en naar militair overwicht gestreefd wordt.

Het uitgebalanceerde belangenevenwicht van de Slotact van Helsinki in de praktijk om te zetten is het derde vereiste. Het is een belangrijk resultaat van de Madrileense onderhandelingen dat de Slotact van Helsinki en in het bijzonder haar lijst met principeafspraken als codex van de vreedzame coëxistentie tussen staten met verschillende maatschappijssystemen bekrachtigd is.

Daardoor wordt de levensvatbaarheid van dit historische document juist op een tijdstip bekrachtigd waarop door bepaalde kringen – en niet alleen retorisch – het communisme wordt belasterd als 'centrum van al het kwade' en tot de liquidatie ervan wordt opgeroepen.

Wie zich werkelijk zorgen maakt om de vrede in de wereld, moet – zoals de Slotact benadrukt – ervan afzien anderen zijn eigen politieke, maatschappelijke en economische ordening en waardeoordelen op te dringen. Alleen zo is vreedzame coëxistentie denkbaar en praktisch realiseerbaar. Dat geldt evenzeer voor de vorming van bilaterale betrekkingen. Natuurlijk: bilateraal is niet te vergelijken met het gewicht en de draagwijdte van internationaal. Maar het lijdt geen twijfel dat het de internationale veiligheid beïnvloedt – zoals omgekeerd de bilaterale betrekkingen niet van de algemene situatie losgekoppeld kunnen worden. Zoals goede bilaterale samenwerking tussen staten het algemene klimaat kan verbeteren, zo zullen koele, of zelfs slechte

of vijandige betrekkingen het politieke klimaat verslechteren, ja zelfs vergiftigen.

Het is de hoogste plicht van ieder land om hier al het mogelijke te doen en te handelen in het bewustzijn van de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van allen. En dit des te nadrukkelijker waar de aardrijkskundige ligging, de politieke situatie en de verhouding met andere staten onmiddellijk te maken hebben met de internationale situatie.

De erkenning van de politieke en territoriale gevolgen van de Tweede Wereldoorlog en van de naoorlogse ontwikkelingen heeft de voorwaarden voor algehele Europese samenwerking in gunstige richting veranderd. Het vertrouwen dat daardoor is gewonnen mag niet lichtvaardig op het spel worden gezet, ja er moet zelfs zorgvuldig mee omgegaan worden, dit zal ook in de toekomst een goede weg zijn de vrede op het Europese continent veiliger te maken.

Ook op deze conferentie van ministers van buitenlandse zaken wordt de teugelloze anti-Sowjet en anti-socialistische campagne in verband met het tragische vliegtuigongeluk in het Verre Oosten aangewakkerd.

Hun doel is duidelijk: op een tijdstip waarop de eis van de wereldwijde vredesbeweging steeds sterker wordt geen nieuwe nucleaire first strike-wapens in West-Europa te stationeren; waarop de jongste Sowjet-initiatieven bij de Geneefse onderhandelingen de mogelijkheid van een billijke overeenkomst over de vermindering van de nucleaire potentiëlen aan beide zijden nog steeds openhouden; en op het tijdstip dat – als resultaat van onze conferentie in Madrid – nieuwe impulsen voor de ontspanning zouden kunnen uitgaan, moet echter alles in de kiem gesmoord worden wat de internationale ontwikkeling in rustiger banen zou kunnen terugvoeren. De koers van militair overwicht en heerschappij, de materiële en geestelijke oorlogsvoorbereiding, bedreven onder de leuze van de 'kruistocht tegen het communisme als belichaming van het duivelse', moet met nieuwe voorwendsels gevoed worden.

Waarheen moet deze teugelloze anti-socialistische campagne leiden? Moet dan niet iedere van zijn verantwoordelijkheid bewuste politicus, vooral in Europa, aan de provocaties denken die na Sarajevo tot de Eerste Wereldoorlog en onmiddellijk na de geënceneerde overal op de voormalige radiozender van Gleiwitz tot de Tweede Wereldoorlog hebben geleid, moet men niet aan de provocaties in de Golf van Tonkin denken die als voorwendsel voor de ongehoorde luchtoorlog tegen de Democratische Republiek Vietnam moesten dienen?

Er staat tegenwoordig te veel op het spel om toe te laten dat gewetenloos nog meer olie op het anti-Sowjet propagandavuur gegooit wordt.

De houding van de DDR ten opzichte van de Slotacte van Helsinki, tegenover het EKVS-proces in het algemeen en daarmee ook tegenover de Madrileense conferentie is steeds bepaald geweest door het boven alles uitgaande belang dat aan het instandhouden van de vrede werd gehecht. Realisme kenmerkte deze houding evenzeer als de bereidheid tot compromissen, indien deze voor het waarborgen van de internationale ontspanning en voor de succesvolle afsluiting van de conferentie vereist waren. Deze houding komt voort uit het feit dat de buitenlandse politiek van onze staat met de vredeswil van haar burgers overeenstemt, dat betekent dat deze houding objectieve wortels heeft en niet door tactische overwegingen bepaald wordt. Deze houding is ondubbelzinnig en berekenbaar en zal dit ook blijven.

Aan het succes van deze conferentie hebben ook de neutrale en niet-gebonden landen bijgedragen. Zij hebben er meermaals toe bijgedragen dat deze conferentie niet zonder resultaat eindigde. Daarvoor verdienen zij erkentelijkheid.

Overeenkomstig haar principiële lijn de Slotacte van Helsinki als uniform geheel te verwezenlijken heeft de DDR op de Madrileense conferentie zich ervoor ingezet concrete maatregelen over alle onderdelen van het Helsinki-document overeen te komen. Dat geldt voor de oplossing van de veiligheidskwesties alsook voor de uitbreiding van de economische en wetenschappelijk-technische samenwerking, voor de kwesties, van de veiligheid en samenwerking in het Middellandse-Zeegebied, voor contacten, informatie en onderwijs, alsook voor de gevolgen van de conferentie.

De teksten op het gebied van de economie bekrachtigen het belang van de verdere uitbreiding van de economische betrekkingen op basis van gelijkgerechtigdheid en van wederzijds voordeel. Zij kunnen – op voorwaarde dat bij alle deelnemersstaten de wil daartoe aanwezig is – de ontspanning economisch ondersteunen.

Boycot, economische druk voor het afdwingen van politiek 'goed gedrag', economische en handelsoorlog daarentegen zijn met de overeenkomsten van Madrid, en met de internationale normen in het algemeen, onverenigbaar.

Het is in overeenstemming met de humanistische doelstelling van de socialistische maatschappij dat zij de culturele uitwisseling met andere

volkeren, contacten en ontmoetingen stimuleert en de eigen burgers alle mogelijkheden biedt om zich te vormen en met de culturele waarden van andere volken kennis te maken.

Bij het uitwerken van de onderhavige teksten op het gebied van de culturele en humanitaire samenwerking heeft de DDR omvangrijke prestaties geleverd bij de praktische verwezenlijking van het 'derde scala' en heeft de DDR waardevolle ervaringen ingebracht.

Tot deze ervaringen telt vooral het inzicht dat de voortzetting en verdieping van de samenwerking in kwesties betreffende menselijke contacten, informatie, cultuur en vorming nadrukkelijk in direct verband staat met de stabiliteit van de vrede en met de perspectieven die door alle deelnemersstaten aan de ontspanning worden geboden.

De DDR ziet de komende vervolgonferentie in Wenen, de bijeenkomsten van experts en de seminars niet als een op zichzelf staand doel. Zij zullen alleen zinvol en nuttig zijn als zij de verdere verwezenlijking van de Slotactie en de belangrijkste doelstellingen ervan – het waarborgen van de vrede, de versterking van de veiligheid en van het wederzijds vertrouwen en de stimulering van de samenwerking – dienen: een andere benadering betekent – dat kon men in Madrid wel zien – opnieuw het risico nemen dat dit proces faalt.

De slotverklaring is het resultaat van intensieve, vaak moeilijke onderhandelingen. De socialistische staten hebben hier in Madrid evenals elders op het gecompliceerde terrein van de ontwapening steeds weer nieuwe eenzijdige prestaties vooraf geleverd. Het is de plicht van alle deelnemende staten om gewetensvol toe te passen wat in Helsinki overeengekomen is en verantwoordelijk om te gaan met wat hier in Madrid bewerkt is. En alleen als zij zich laten leiden door het boven alles staande belang van de internationale veiligheid en de plicht tot het beschermen van de vrede zullen de verwachtingen die de volkeren in ons handelen stellen, vervuld worden.

De DDR wenst ten zeerste dat de Madrileense conferentie en haar resultaten gunstig zullen passen in het streven de loop van de internationale gebeurtenissen in de banen van ontspanning terug te voeren.

De verschrikkingen van het verleden mogen zich niet herhalen. De DDR zal als tevoren geen inspanningen schuwen om deze taak te dienen.

Ik dank u voor uw aandacht.

ANORAMA DDR
